

зарубіжний досвід. *Соціально-правові студії*. 2021. Вип. 1 (11). С. 132-139.

3. Теленик С. Критична інфраструктура як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1 (15). С. 179-189.

Сергій БУГЕРА,

доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник
Міжвідомчого науково-дослідного центру
з проблем боротьби з організованою
злочинністю при РНБО України

ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ

Рейдерство – це встановлення контролю над юридичною особою всупереч сукупній волі її власників, що здійснюється за допомогою неправомірних дій. Передумовою яких, є перерозподіл власності, недосконалість законодавства, відсутність спеціального закону, корупція, неоднозначне трактування закону, недоліки у структурі корпоративного управління, політична нестабільність, висока рентабельність захоплень, можливість уникнення відповідальності. Здебільшого до рейдерських захоплень належать правопорушення за такими статтями Кримінального кодексу України: ст. 205¹ «Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців»; ст. 206 «Протидія законній господарській діяльності»; ст. 206² «Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації» [1].

Необхідно зазначити, що кількість справ про рейдерство в Україні стрімко зростає. Зокрема, 312 кримінальних проваджень за статтями щодо рейдерства було відкрито в Україні за 10 місяців 2023 року. Це у 2,4 рази більше, ніж за весь 2022 рік, коли було зареєстровано 131 провадження [2].

При цьому одним з найбільш суттєвих негативних факторів, що впливає на рівень рейдерства – є корупція. Вирішення цієї проблеми є вкрай актуальним завданням, оскільки Україна в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index – CPI) за 2023 рік отримала 36 балів зі 100 можливих (104 місце поміж 180 країн). Так само 36 балів мають Алжир, Бразилія та Сербія [3].

Необхідно зазначити, що структурним підрозділом Міністерства юстиції України є офіс протидії рейдерству (на правах департаменту) який у межах повноважень забезпечує виконання завдань, покладених на Міністерство юстиції України, щодо реалізації державної політики у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної

реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців [4].

Міністерство юстиції України та Офіс протидії рейдерству реалізували один з наймасштабніших проектів у сфері державної реєстрації. Відтепер значно швидше можна отримати відповіді про: юридичну «чистоту» об'єкта нерухомості, адже система містить інформацію про оскарження до Міністерства юстиції підстав набуття визначеного об'єкта нерухомості; добросовісність державного реєстратора, оскільки можна знайти інформацію про застосовані санкції до конкретного державного реєстратора; юридичне обґрунтування порушень в сфері державної реєстрації при підготовці скарг або позовів до суду. Ця система призначена, насамперед, для: громадян та бізнесу – оскільки надає можливість встановити історію та репутацію контрагентів; спільноти нотаріусів та державних реєстраторів – система надає чіткі відповіді на запитання чи є порушення законодавства в тих чи інших діях?; для адвокатів – під час супроводження та представництва інтересів клієнтів у суді та органах державної влади [5].

В умовах цивілізованої ринкової економіки періодична зміна власників комерційних організацій є нормальним, загальноприйнятним механізмом регулювання відносин між учасниками ринку. Водночас в економічних реаліях сучасної України межа між, з одного боку, неналежною реалізацією суб'єктом господарювання своїх прав і обов'язків, та, з іншого, вчиненням кримінально караних діянь є розмитою [6, с. 18].

Для підвищення рівня запобігання та протидії рейдерству необхідно вдосконалити відповідний масив законодавства. Зважаючи на відсутність нормативно закріпленого поняття рейдерства в законодавстві України та відповідно відсутність правових норм у Кримінальному кодексі України, які б передбачали кримінальну відповідальність саме за рейдерство, доцільним є внесення поняття «рейдерства» у Кримінальний кодекс України. Зокрема, доцільним є доповнення розділу VII статтею 206³ «Рейдерство». Під рейдерством у цій статті слід розуміти комплекс послідовних дій, спрямованих на протиправне заволодіння майном, що здійснюється з використанням протиправних методів і засобів.

---

1. Кошик М. Відсутність у КК поняття рейдерства значно ускладнює покарання рейдерів, що є одним із факторів процвітання рейдерства в Україні. URL: <https://www.uaa.org.ua/novyny/novyny-partneriv-aa/vidsutnist-u-kk-ponyattya-reyderstva-znachno-uskladnyuye-pokarannya-reyderiv-shcho-ye-odnym-iz-fakto/>.

2. Рейдерство 2023: кількість справ стрімко росте, проте все ще не сягла показників до великої війни. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/raiders-2023>.

3. Індекс сприйняття корупції – Україна 2023. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>.

4. Офіс протидії рейдерству (на правах департаменту).

5. Мін'юст: запроваджено електронну систему обліку скарг. URL: <https://www.rv.gov.ua/news/miniust-zaprovadzheno-elektronnu-systemu-obliku-skarh>.

6. Титаренко С. С. Кримінальна відповідальність за протиправне захоплення суб'єктів господарювання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08; Запорізький національний

університет, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Запоріжжя, 2018. 262 с. URL: [https:// dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/d2/ dissertations/1/2.pdf](https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/d2/dissertations/1/2.pdf).

Віталій ГРИБАН,
заслужений працівник
народної освіти України,
доктор біологічних наук, професор
(*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*)
Водлодимир МЕЛЬНИКОВ,
кандидат біологічних наук, доцент
(*Західно-Казахстанський
інноваційно-технологічний
університет, м. Уральськ, Казахстан*)

УКРАЇНСЬКИЙ СУПРОТИВ

Будь-яка криза змінює наше повсякденне життя. Коли стається надзвичайна ситуація, прості речі, до яких ми звикли, швидко можуть стати недоступними. В сучасному світі, окрім військової загрози, поширилися атаки на критичну інфраструктуру, транспорт, ІТ-систему, комунікації тощо. Наприклад, в результаті атак можуть виникнути проблеми з медичними послугами, системами зв'язку та електропостачання.

Україна протистоїть російській агресії уже понад сім років, протягом яких тривають військові дії на території нашої держави. Російська агресія не обмежується фізичною присутністю окупаційних військ. Ворог здійснює атаки в інформаційному просторі, намагаючись послабити нашу здатність чинити опір. Саме в цьому і полягає «гібридність» війни, яку веде проти нас росія, адже у протистоянні задіяні всі сфери соціально-політичного життя. Мусимо бути завжди готовими до надзвичайних ситуацій, а тому вкрай важливо знати, що саме може зробити кожен з нас в умовах кризи. Особливо це стосується ситуацій, коли служби, на які ми звикли розраховувати, вимушені працювати в екстреному режимі. Безумовно, державні і місцеві органи влади, служби та інституції відповідають за підтримку функціонування суспільства і надання допомоги.

Коли безпека суспільства під загрозою, готовність до взаємної допомоги стає вирішальною. Варто пам'ятати, що гарна підготовка – запорука кращої допомоги близьким і тим, хто особливо її потребує. Чітке розуміння алгоритму дій допоможе ефективніше впоратися з кризою та зменшити негативні наслідки для суспільства загалом [4].